

YAYIN DÜNYASINDAN

Nevzat GÖZAYDIN*

Essays on Turkish Linguistics-Proceedings of 14th International Conference on Turkish Linguistics, August 6-8, 2008. Edited by Sıla Ay, Özgür Aydın, İclâl Ergenç, Seda Gökmen, Selçuk İşsever and Dilek Peçenek, *Turcologia*, Band: 79, herausgeben Lars Johanson, Harrasowitz Verlag, Wiesbaden 2009, 470 s.

Türkoloji dünyasının önemli toplantılarından biri daha geçen yıllarda Antalya'da kalabalık bir katılımcı ve araştırmacı topluluğuyla yapılmıştı. Uluslararası bir toplantı niteliğinde olan bu bilgi şöleninin on dördüncüsünde sunulan bildiriler de nihayet bir kitap bütünlüğünde yayımlandı.

Türk dilinin temel sorunlarını, yeni araştırma konularını ve alanlarını açıklamaya ve tartışmaya çalışan, toplantıları bu amaç çerçevesinde düzenleyen *The International Conference on Turkish Linguistics (ICTL)* ilk toplantısını 1982 yılında ABD'deki University of California at Berkeley'de gerçekleştirmişti. Her iki yılda bir toplanan araştırmacıların bir araya geldikleri şehirler şunlardı: 1984'te İstanbul, 1986'da Hollanda'da Tilburg, 1988'de Ankara, 1990'da İngiltere'de Londra, 1992'de Eskişehir, 1994'te Almanya'da Mainz, 1996'da Ankara, 1998'de İngiltere'de Oxford, 2000'de İstanbul, 2002'de Gazi Magosa, 2004'te İzmir, 2006'da İsveç'te Uppsala. 2008'de ise İstanbul'da Bilgi Üniversitesinin üstlenmesiyle yapılacaktı, bu üniversite yönetiminin düzenlemeden vazgeçmesi sonunda iptal edilmişti. Hiç de yakışık almayan bu tutum toplantılar tarihinde ilk kez görülüyordu ve üniversiteye karşı birçok haklı eleştiriyi de gündeme getiriyordu. Türk dilinin ve kültürünün dışında çok farklı konularda büyük paralar harcayıp toplantılar düzenleyen Bilgi Üniversitesinin bu ayıbını kapatmak için devreye Ankara Üniversitesi girdi ve on dördüncü toplantı üniversitenin Side'deki dinlenme tesislerinde kısa bir süre içinde hazırlandı, araştırmacılar çağrıldı. İşte elimizdeki kitap bu toplantıda sunulan bildirilerden oluşuyor. Bildiri verenlerin sayısı kırk dokuz ve birkaç ana bölümde toplanan bu bildiriler, yeni görüşlere ve konulara yer verdiği için de Türk dilinin dünya üzerindeki önemini bir kez daha vurguluyor. Aşağıda bu bildirilerin hepsini ayrı ayrı tanıtmak mümkün olmadığından sadece ana başlıkları ve bunlar içinde okuyucular için ilginç görünenler hakkında bilgi vermek istiyorum.

Kitapta yedi ana bölüm bulunmaktadır. Birinci ana bölümde ses bilimi ile ilgili bildiriler yer almaktadır. İlk bildiri M. Çiyiltepe, P. Bekar ve İ. Ergenç hazırlamış.

* Prof. Dr.

İkinci bildiride de M. Çiyiltepe ile M. S. Orberk'in imzaları var. Bu bölümün en dikkate değer yazısını Frankfurt Üniversitesi'nin Türkoloji Bölümü Başkanı Prof. Dr. Marcel Erdal hazırlamış: "Stress and the Turkish Adverb" (s. 17-22). Örnek cümlelerle zenginleştirilen bu bildirdiden sonra da Japonya'dan Kumiko Sato "Evet/Hayır" konusu üzerinde duruyor (s. 23-29).

İkinci ana bölüm yapı bilgisine ayrılmış. Burada beş ayrı bildiri var ve hepsi de iki veya üç imzalı.

Kitapta üçüncü ana bölüm cümle bilgisi ile anlam bilgisine ait bildirilerden oluşuyor (s. 83-218). On dört bildirinin çoğu İngilizce, diğer bölümlerde olduğu gibi... Sadece Sevgi Sevim Çıkrıkçı "Türkçede Boyut Sıfatlarının Sözlükte Temsil Edilen Eş Dizimsel Görünümleri" (s. 167-176) ile Aygül Uçar "Anlam Bilimsel Bağlantılılık: Türkçe Eylemlerde Çok Anlamlılık ve Eş Adlılığın Ayrımı" (s. 207-216) başlıklarıyla bildirimlerini sunmuşlar. İngilizce bildirimler arasında Batı Ontario Üniversitesinden Volha Kharytonava'nınki ilginç: "Nominal Compounds and Possessive Constructions in Turkish" (s. 113-120).

"Pragmatics-Discourse" başlığını taşıyan dördüncü ana bölümde de on bildiri sunulmuş (s. 219-310). İlk bildiriye sunan Nuray Alagözlü "şimdi" üzerinde duruyor (s. 219-226). Dikkate değer bildirimler arasında şunları okumak uygun olur: Yasemin Bayyurt "Roles and Identities in Turkish TV Talk Shows" (s. 219-246); Sevgi Çalışır Zenci "Türkçe Bilimsel Metinlerde Olumsuzluğun İşlevleri" (s. 247-256); Ayşe Nur Tekmen: "Japoncada *Hai* Sözcüğü ve Türkçe" (s. 297-302).

Beşinci ana bölüm dil edinimine ait bildirimlere yer vermiş (s. 313-360). Buradaki beş bildirinin hepsi çok imzalı... Hele birincisinin tam yedi sahibi var! Yedi ayrı Türk üniversitesinden olan bildiri sahipleri aynı konuda nasıl bir iş birliği içinde olmuşlar bunu satırlardan anlamak mümkün değil... "Türkçe İletişim Gelişimi Envanteri-(TİGE)" hakkında da hiçbir bilgi verilmemiş (s. 313-320). Ele alınan konunun TÜBİTAK tarafından desteklenen bir proje olduğunu bildiri sonundaki küçük bir nottan öğreniyoruz ama bu konuda da fazla bir bilgi yok...

"Türkçe ve Dil İlişkileri" başlığını taşıyan altıncı ana bölümde sekiz bildiri bulunuyor (s. 363-438). Tek imzalı bildirimler arasında dikkatimizi çekenler arasında şunları sayabiliriz: Süer Eker "Türkçe-Farsça İlişkilerinde Ses, Biçim ve Tüme Bilgisi Düzeylerinde Eş Zamanlı Genel Bir Bakış" (s. 373-382); Mine Güven "On the Use of Kendi- in Verb focus Sentences in Cypriot Turkish" (s. 383-392); Tooro Hayashi "Nativization in the Turkic Imperative Paradigms" (s. 421-430) ile Elisabetta Ragagnin "The Word 'Class' in Sayan Turkic" (s. 431-438).

Kitabın son bölümünü uygulamalı dil bilimindeki üç bildiri oluşturuyor (s. 441-467). Burada Sıla Ay "Academic Reading Strategies and Metacognitive Awareness of University Students" başlıklı bildirisini sunmuş (s. 441-450). N. Engin Uzun ise Türkçenin bir yabancı dil olarak öğretilmesi konusundaki deneyimlerini ve geniş bilgisinin sonuçlarını paylaşmış: "Distance Turkish Test (UTS): Internet-Based Test of Turkish as a Foreign Language" (s. 459-467).

Bütün bunlara rağmen bu bildiri kitabının Türk dili ile ilgili konulara gönül verenlere bir hayli yardımcı olacağına, yeni konu ve araştırmalara pencere açacağına inanıyorum.